

Andreas SCHMIDT SCHWEIZER, *Politische Geschichte Ungarns von 1985 bis 2002. Von der liberalisierten Einparteienherrschaft zur Demokratie in der Konsolidierungsphase*, München, R. Oldenbourg Verlag, 2007, 484 pag.

Istoricul Andreas Schmidt Schweizer, născut în 1964, este unul dintre cercetătorii germani preocupați de istoria Ungariei contemporane, îndeosebi în deceniul 9 și cel ulterior căderii sistemului comunist. Este colaborator al Institutului de Istorie al Ungariei, al Universității „Regele Sigismund” de la Budapesta și al Institutului sud-estic de la München.

Volumul cu titlul susmenționat, elaborat pe durata a cinci ani în virtutea bursei oferită de Fundația „Gerda Henkel” din Düsseldorf, se bazează pe cunoștințele dobândite în decurs de două decenii de studiu continuu, autorul investigând evenimentele politico-istorice și procesele fundamentale care au modelat sistemul politic în epoca premergătoare și ulterioară schimbării petrecute între 1988-1989. Perioada de tranziție, de la sistemul autoritar paternalist al conducerii unui singur partid, – cel comunist sub János Kádár, – la democrația pluralistă, este împărțită în trei faze: de liberalizare, democratizare și cea a consolidării.

În acest cadru analitic, fenomenele istorice petrecute acum sunt judicios prezentate prin realizări specifice marcate de disfuncționalitatea actorilor, în acest caz fiind vorba de politicienii care au făcut parte din guvernele vremii: Károly Grósz, Miklós Németh, József Antal, Gyula Horn și Viktor Orbán, implicați în așa numitul proces de democratizare.

Principalul scop țintit de către semnatar a fost descifrarea etapei de trecere, de tranziție de la un sistem unipartidist autoritar-paternalist, la cel reclamat de cerințele unui stat de drept.

Parcurgând cartea, putem observa că această tranziție este înfățișată distinct în trei faze. Prima redă elementele liberalizării făptuite în timpul lui Károly Grosz, între anii 1987 și 1988. A doua relevă democratizarea realizată de cabinetul condus de Miklós Németh, între anii 1989 și 1990, iar a treia fază este dedicată consolidării sau, cel puțin, încercării propuse în acest sens, odată cu instalarea guvernului premierului József Antall.

Pe parcursul analizei întreprinse, A. Schmidt Schweizer încearcă să redea cât mai clar posibil epoca respectivă, situând în focarul cercetării contextul economic, social și internațional de o semnificație deosebită.

Analizând conceptul trecerii de la unipartidism la multipartidism și ținând seama și de concluziile predecesorilor săi care au investigat segmentul temporal strict delimitat, autorul menționează faptul că în Ungaria a avut loc o schimbare de sistem pe calea negocierii. Se accentuează mai mult caracteristicile unui fel de transformare internă, acestea fiind inițiate de forțe bine definite din interiorul aparatului de stat. Pașii esențiali ai schimbării au fost aplicați de către liderii Partidului socialist muncitoresc ungar (MSZMP), între care s-au numărat ministrul de stat Imre Pozsgay și primul ministru Miklós Németh. Făgașul necesar de străbătut al schimbării a fost dezbătut în cadrul unor negocierile echilibrate, cu ocazia cunoscutei dezbateri în jurul „Mesei rotunde”, desfășurate între deținătorii puterii și opoziție.

Anul 1987, respectiv 1988 au constituit primele tentative de orientare în direcția economiei de piață. Această modificare istorică nu e amintită de multe ori la începutul anilor 1989, când ideea de adunare și unificare e aproape uitată. În luna februarie a aceluiași an, sistemul pluripartidist a fost unanim acceptat. Iar în martie 1989 a fost general admisă varianta unei noi constituții, care a facilitat, în principiu, instituirea democrației parlamentare și avântul economiei de piață.

Tot acum s-a elaborat orientarea adecvată în palierul politicii interne (față de edificiul politic, de minorități, cultură și știință etc.) și externe. În conformitate cu aceste principii și în virtutea celor prealabil menționate cu prilejul discuțiilor amintitei „Mese rotunde”, fosta opoziție democratică a fost implicată în planul decizional.

Considerăm că intenția autorului a fost ca prin monografia realizată să descifreze și să ilustreze sensul evenimentelor petrecute în țara vecină între anii 1985-2002, pentru ca atât eşichierul politic, cât și publicul larg să înțeleagă pe deplin rostul schimbărilor masive petrecute în Ungaria și demersurile efectuate pentru obținerea și păstrarea calității de stat membru al Uniunii Europene.

Adrian Pop